

תב"ת תנופה בתעסוקה

מיזם חדש יצא לדרך: תעסוקה לאוכלוסייה שמעולם לא עבדה • שותפות בין ממשלת ישראל וג'וינט ישראל

גבוה ולהקים עמותה מיוחדת שתטפל בנושא התעסוקה לשכבות החלשות שעד כה לא נמנו על מעגל העובדים. ברור היה כי מיזם כזה ניתן להקים רק בשיתוף פעולה הדוק עם הממשלה. ואכן, לאחר שהוסכם עם הממשלה על שיתוף פעולה בתחום זה ועל הקצאת משאבים משותפים ולאחר שהנושא אושר בוועדת הכספים של הכנסת, החל המיזם החדש בפעילותו. המשך בעמוד 2

מערכת הרווחה והשירותים החברתיים עוברים בשנתיים האחרונות שינוי מהותי. ממשלת ישראל החליטה לשנות מדיניותה ולעבור ממתן קצבאות בכסף ותשלומי העברה למדיניות של נטילת האחריות האישית על-ידי הפרט בחברה והדגשת ערך העבודה. לאור זאת הוחלט בג'וינט ישראל – המקיים במשך כל שנות פעולתו שיתוף פעולה הדוק עם הממשלה, ומסייע לקדם את מדיניותה בתחומי הרווחה – להעלות את הנושא לסדר עדיפות

איגרת זו מתמקדת רובה ככולה בנושאי תעסוקה

"הקורס שינה את חיי מקצה לקצה בתחומים רבים"

שמי אתי בניזרי ואני בת 27. לפני כשנה התחלתי ללמוד בקורס מחשבים מטעם חברת "סיסקו". מאז חל מהפך בחיי ואני רוצה לשתף אתכם בחוויה שעברתי. כשהתחלתי את לימודי לא ידעתי דבר הקשור לעולם המחשבים. גדלתי בבית שלא היה בו מחשב ולא הכרתי את העולם הזה כלל. הייתי בחורה מאוד שקטה וחסרת ביטחון, לא האמנתי שצפוי לי עתיד מבטיח. הלימודים בקורס גרמו לשינוי מהותי בחיי. מעבר לכך, גם על בני ביתי הלימודים השפיעו לטובה, שכן בעקבות הדרבון של המדריכה רכשתי מחשב לביתי ולכל בני הבית התאפשר ללמוד ולהכיר את המחשב. הקורס שינה את חיי מקצה לקצה בהרבה תחומים. היום אני הרבה יותר פתוחה ובטוחה בעצמי. עד ללימודי בקורס לא עבדתי והרגשתי

שאני דורכת במקום. הלימודים בקורס כיוונו אותי לדרך הנכונה. היום אני עובדת בחברת יבן ביטחון, שהיא חברת שמירה ומיגון של מערכות אזעקה. אני אחראית על המחלקה הטכנית, עובדה עם המחשב בביטחון מלא ומרגישה שרכשתי ידע רב. ברור לי שאני נמצאת רק בתחילת הדרך, שהיא דרך טובה ומבטיחה, ושבעתיד אתקדם בתפקידים שאני ממלאה ואזכה להצליח בחיים. אני מודה מכל הלב ליוזמי הקורס ולמי שאיפשר לי ללמוד בו. נתת לי ולעוד רבים הזדמנות יקרה ביותר, שבזכותה אני מרגישה שסוף סוף אני בדרך הנכונה. הקורס הביא אותי להאמין בעצמי וביכולותיי ולגלות דברים שהיו אמנם קיימים בתוכי, אך המשך בעמוד 11

על הומור, זיקנה ולוח שנה

מושיק לין, מבכירי הקריקטוריסטים בארץ ומאיר ב"מעריב", יצר במיוחד עבור אשל – סדרה של קריקטורות המקשטת את לוח השנה תשס"ו של אשל. כך הופך הלוח לייחודי, לצבעוני, לחם ולאנושי. הלוח מראה כי לזיקנה פנים רבות ויש גם נושאים שניתן להתייחס אליהם במבט מתוחכם ומשועשע. הצחוק, אומרים באשל, יפה לבריאות ובוודאי שהוא יפה גם לזיקנה. לוח השנה עוצב על-ידי הגרפיקאי שלומי אמסלם והופק על-ידי טוביה מנדלסון, מנהל ההוצאה לאור של אשל ג'וינט ישראל. ♦

תב"ת תנופה בתעסוקה

כחצי מיליון נשים, המהוות שני שליש מכוח העבודה, אינן כלולות בו. מחציתן הן אימהות לילדים עד גיל 18 ומחציתן ללא ילדים עד גיל 18. שיעור המשתתפים בשוק העבודה בישראל הוא מן הנמוכים בעולם המערבי – רק 55% מהאוכלוסייה בגיל העבודה מועסקת או מחפשת עבודה.

לפיכך, המיזם מיועד בעיקר לאותם 45% שאינם מצויים בשוק העבודה ובעיקר לאוכלוסיות החלשות, שהן גם האוכלוסיות שבהן מטפל גוינט ישראל במשך שנים. המיזם ייתן שירות לאוכלוסיות הבאות:

- עולים חדשים – בעיקר יוצאי אתיופיה וקווקז
- מיעוטים – בעיקר בדואים ונשים ערביות
- חרדים
- נכים
- צעירים – עד גיל 32, חסרי עורף משפחתי וכלכלי.

במסגרת העמותה החדשה שהוקמה לצורך הפעלת המיזם, בשותפות עם ממשלת ישראל, הוקמו ועד מנהל וועדות מקצועיות לדיון בפרויקטים השונים. בימים האחרונים התכנסו לראשונה הוועדות המקצועיות ואושרו מספר פרויקטים. ביניהם פרויקטים מתמשכים, שנמצאים כבר בשלבי ביצוע, ועתה הוחלט לקדם ולשדרגם וכן מספר פרויקטים חדשים, כמו YBI, סטרייב, גשר לחיים עצמאיים, רצף של טיפול תעסוקתי לנכים, ועוד.

הציפייה להצלחת המיזם החדש ולקידום הפעילות בתחום חשוב זה היא גדולה מאוד, וכל זאת במטרה לעשות למען קידום האוכלוסיות החלשות בישראל. ♦

במסגרת הפרויקטים השונים, כלים אשר יאפשרו מוביליות וקידום חברתי. כידוע, קיימות היום תכניות שונות המבוצעות על-ידי הממשלה לקידום התעסוקה. ביניהן בולטת תכנית מהל"ב (הידועה גם בשם תכנית ויסקונסין), שמטרתה לשלב מובטלים מקבלי הבטחת הכנסה בשוק העבודה.

חותמים על ההסכם: מימין סטיב שוויגר מנכ"ל הגוינט העולמי, אהוד אולמרט מ"מ ראש הממשלה ושר התמ"ת, הלן הלר נשיאת הגוינט העולמי, ארנון מנטבר מנכ"ל גוינט ישראל. צילום: ששון תירם

המיזם החדש אינו בא במקום תכניות אלו. הוא אינו מתמקד באוכלוסיית מקבלי הקצבאות, אלא באוכלוסייה רחבה הרבה יותר – אלה שאינם משתתפים כלל בשוק העבודה ואף אינם נוטים לחפש עבודה.

מסקר כוח אדם 2003, עולה כי בישראל יש 747,000 אנשים אשר אינם נמצאים בכוח העבודה. 220,000 מתוכם הם אנשים צעירים (בגילאים 22-34). מספר זה אינו כולל סטודנטים ואנשים שמשרתים בצבא. בסה"כ הצעירים מהווים כ-30% מאלה שאינם בכוח העבודה.

המשך מעמוד ראשון "כיוון שממשלת ישראל שמה לה למטרה להגדיל את ההשתתפות בכוח העבודה בישראל, כפי שמקובל במדינות המערב, עליה לטפל באוכלוסיות שעד היום לא היו חלק משוק העבודה", אומר פרופ' יוסי תמיר, מנכ"ל מיזם התעסוקה. פרופ' תמיר מציין עוד, כי תעסוקה וקידום אנשים בתוך עולם העבודה

הם התשובה הטובה ביותר למאבק בעוני. דבר זה עמד גם לנגד עיניו של ארנון מנטבר, מנכ"ל גוינט ישראל, שיזם את המיזם אשר באמצעותו החל גוינט ישראל לטפל גם באוכלוסיות בגילאי 20-60 דבר שלא נעשה עד כה.

נושא התעסוקה אינו זר לגוינט ישראל, המפעיל מזה שנים פרויקטים רבים בשילוב עולים בתעסוקה, בפיתוח מרכזים לטיפוח יזמות ולעידוד עסקים קטנים, ובשילוב אוכלוסייה חרדית בשוק העבודה. בפעילות זו צבר גוינט ישראל ניסיון רב וידע ייחודי. כל אלה, בנוסף לניסיון בהפעלת מסגרות בין-מערכתיות ובין-משרדיות, מקנים לגוינט ישראל יתרון יחסי בהקמת המיזם. פעילותו של הגוינט בתחום זה זוכה לתמיכה ולהערכה של התורמים ושל הפדרציות בארצות-הברית.

מטרת המיזם היא להתמודד עם החסמים לשילוב אוכלוסיות חלשות בשוק העבודה. עיקר הדגש בתכנית זו הוא על פיתוח של מסוגלות תעסוקתית וכישורים רכים ליציאה לעבודה, כמו מוטיבציה, התמדה, מוכנות לקבל הוראות, הבנת סביבת העבודה, ראיית הצרכן וצרכיו, ועוד.

המיזם לא יסתפק אך ורק בשילוב האוכלוסיות השונות בשוק העבודה. בכוונת המיזם לפתח,

מתוך תכנית אסטרטגית של מיזם התעסוקה

”פרנסה בכבוד” על פני המים

המשתתפים בתכנית לא ירד מהציון 80. בדברי ברכתו לבוגרי הקורס (בחלקו הראשון), אמר הרב זנדר, כי ”הצלחת חיים אינה מתייחסת דווקא להחייאת פצוע שנפגע בתאונה. הכוונה גם לילד שסובל מקשיים בכתיבה ומרגיש נחות בהשוואה לחבריו. מטפל שמסייע לילד כזה להתגבר על בעייתו – למעשה מציל חיים”.

שיתוף פעולה בין מספר גורמים

הקורס הוא תוצאה של שיתוף פעולה בין תכנית ”פרנסה בכבוד” – תכנית תעסוקתית משותפת לגוינט ולמשרד התמ”ת, הפועלת כבר מספר שנים בפריסה ארצית, ומטרתה לסייע לאברכים למצוא פרנסה בכבוד באמצעות הכשרות מקצועיות, כישורים רכים והשמתם בעבודה – לבין עמותת ”בעות”, עמותת חרדית שמפעילה בריכה טיפולית ולימודי שחייה בקרב הציבור החרדי. ההכשרה מבוצעת באמצעות מכללת גבעת ושינגטון, ובשותפות עם עיריית אשדוד, פרויקט שיקום שכונות ועמותת ”יד אליעזר”.

ולנפוצה. עם זאת, ענף ההידרותרפיה הוא עדיין חדש בארץ, וישנם יחסית מעט מאוד מטפלים בישראל, שרובם הן נשים. כידוע, ילד חרדי מגיל מסוים וכמובן מבוגר לא יסכימו לקבל טיפול מידי אישה. מכאן עלה צורך בציבור החרדי למטפלים גברים. כבר היום, עוד לפני תום ההכשרה של משתתפי הקורס, ישנם בריכות טיפוליות ומכונים אשר מעוניינים לקלוט את בוגריו.

חלק מהבוגרים כבר השתלבו בעבודה בתחום

על מנת להיות מטפל הידרותרפי בישראל, יש לעבור מסלול שכולל הסמכה כמדריך שחייה. לאחרונה, הסתיים החלק הזה של המסלול והבוגרים זכו לתעודות הסמכה. חלקם כבר התחילו להתפרנס מעיסוק זה, שהביקוש אליו רב בחודשי הקיץ. למרות שלימודי השחייה הם רק שלב אחד במסלול למטפל, הסטנדרטים הגבוהים שהציבו יוזמי הקורס, הביאו את התלמידים להגיע למומצע הגבוה ב-10% מהמוצע הארצי ולכך שאף אחד מבין הלומדים

ג' הוא אברך בעל משפחה שבה שמונה ילדים. בעקבות נכות קשה של אחד מבניו, הוא יצא לחפש תשובות רפואיות שיסייעו להתפתחות בנו. לצד הרפואה הקונבנציונלית שאליה פנה, הוצע לו לשלוח את בנו לטיפולים הידרותרפיים – טיפולים באמצעות מים. תוצאות הטיפולים שיפרו באופן משמעותי את תפקוד בנו ובעקבות כך גם את התחושה הכללית אצל הוריו ומשפחתו בכלל. ג' ראה את האפשרויות שנפתחו בפני בנו בזכות הטיפול הייחודי והחליט לעשות מעשה – ללמוד את המקצוע ולהיות מטפל בהידרותרפיה. בדרך זו קיווה לסייע לילדים ולמבוגרים הזקוקים לאותו סוג טיפול שקיבל בנו. ג' התקבל לקורס ייחודי בתחום זה ובעוד מספר חודשים יזכה לממש את רצונו ולקבל את התעודה של מטפל מוסמך.

הרפואה המשלימה מקובלת ונפוצה גם במגזר החרדי

כמו הציבור הכללי, גם הציבור החרדי פונה יותר ויותר לרפואה משלימה, שהפכה למקובלת

”סב סנטר” – קניון לתעסוקת זקנים

מהסביבה ומאזורים אחרים בעיר. כך הפך ה”סב סנטר” מוקד פעיל למפגשים חברתיים המשלבים בילוי, יצירה ותמיכה חברתית.

ולהפעיל במקום אירועים ומפגשים חברתיים. המבנה הפונקציונלי של הקניון, איכויות העיסוק, מיקומו ונגישותו מושכים אליו זקנים

כחלק מפעילותיה של העמותה למען הקשיש בנצרת עילית, שהיא עמותה ציבורית המפעילה ומספקת שירותים לזקנים, מופעל קניון תעסוקה בשם ”סב סנטר”. הקניון נועד להציע פתרונות תעסוקה מגוונים למספר גדול של זקנים, בהתאם לתחומי ההתעניינות שלהם, לניסיונם המצטבר ולכישוריהם האישיים. ה”סב סנטר” מעניק לזקנים אפשרויות תעסוקה בתנאים מוגנים. הפרויקט פועל בקניון קטן בנצרת עילית, שבו כמה חנויות, עסקים קטנים וסדנאות המספקות שירות לקהילה. בין השאר, פועלים במקום מכון ליופי, חנות בגדים (יד שנייה), סנדלרייה, חנות פרחים, בית קפה ודוכן פיס. בקניון, שבו מוצגות תערוכות שונות, מתקיימת גם פעילות חברתית, בכלל זה ערבי ריקודי עמים, מפגשי שירה בציבור וכדומה.

הפרויקט מנוהל על-ידי איש מקצוע, בעל כישורים משולבים, שתפקידו לגייס עובדים, לגלות רגישות חברתית, לפתח תחומים מתאימים, לספק עבודות, לדאוג לשיווק

נהנים בבית הקפה ב”סב סנטר”. צילום: ראנדי זלצר

יזמות עסקית לנוער בסיכון

A Cafe בית קפה של רשת ארומה

- A Cafe: בית קפה של רשת "ארומה", רחובות.
 - נש"ר: עסק לשלטי חוצות, פתח תקווה.
 - בית הצייר: עסק לגינון, ירושלים.
 - פרטי טיים: עסק להפקת אירועים, שוהם.
 - מאנצייס: עסק להכנת כריכים, חיפה.
 - גלשן: עסק לשילוט חוצות, אשדוד.
 - מאפיית עוגות, תל-אביב.
 - עסק לשלטי חוצות, תל-אביב.
 - עתיד ירוק: עסק לגינון, בת-ים.
 - עסק להפקות דפוס, תל אביב. ♦
- ליצירת מסגרת טיפולית, תוך כדי עבודה ולהשתכרות מעמל כפיהם. כמאתיים נערים ונערות נמצאים בשלבי הכשרה שונים במסגרת התכנית. 80% מהם הם בני נוער מנותקים, שאינם מצויים במסגרות לימודים פורמליות.

הפרויקטים הפועלים במסגרת התכנית:

- ביטוי צרוף: עסק לצורפות, תל-אביב.
- עתיד ורוז: עסק לשלטי חוצות, רעננה.
- אוורסט: עסק לשלטי חוצות, כפר סבא.
- מעבר לאופק: עסק לשלטי חוצות, נתניה.

"זה כן עסק" היא תכנית חדשנית הנתמכת על-ידי גוינט – אשלים ועמותת ציונות 2000. בכל מקום מוקם העסק בשיתוף עם גופים מקומיים רלוונטים בהתאם לאופייה של היזמות. מטרתה של התכנית – לפתח חשיבה ועשייה אלטרנטיבית לטיפול בנעור מנותק, המבוססות על שיתופו ביזמות עסקית.

יזמות עסקית ראשונה, במסגרת זו, נחנכה לאחרונה במגזר החרדי בכפר חב"ד והיא מצטרפת ל-15 מיזמים דומים הפועלים כבר ברחבי הארץ.

בפרויקט שבכפר חב"ד, המופעל בשיתוף הפנימייה הישיבתית "אור שמחה", לומדים בני הנוער לייצר תפילין ומשווקים את מרכולתם. שילוב בני הנוער בפרויקט של יזמות עסקית מאפשר להם להשתלב במסגרת נורמטיבית, מאתגרת ואטרקטיבית, תוך למידה מעשית והתנסות בלקיחת אחריות אישית וקבוצתית, בקבלת החלטות ובהשתלבות בעולם העסקים ה"אמיתי". מעורבותם של בני נוער מנותקים בפרויקט מספקת להם מסגרת שייכות משמעותית ולא סטיגמטית, מחזקת את הדימוי העצמי שלהם ומאפשרת להם לחוות הצלחה וללמוד משהו בעל ערך. כמו כן, מעורבותם בתכנית תורמת להכשרתם לעבודה ולתרומה לחברה, ללימודים מסודרים בנושאים שיתרמו לעבודתם בעסק ובהמשך חייהם הבוגרים,

תקני איכות גם למפעלים מוגנים

המסגרות התעסוקתיות המוגנות ככלי חשוב ברצף התעסוקתי. כך ניתן יהיה לשנות באופן מהותי את נושא התעסוקה המוגנת בישראל ולהביא לשינוי מערכתי רחב היקף בתעסוקת אנשים עם מוגבלות.

כיום מועסקים כ-13,000 אנשים בעלי מוגבלות במסגרות שונות של תעסוקה מוגנת. "הקרן למפעלי שיקום" של הביטוח הלאומי מהווה את אחד הגופים המרכזיים במדינה המפעילים מסגרות שונות של תעסוקה מוגנת.

בעקבות פניות של גורמים שונים ובהם משרד הרווחה, עמותות וארגונים, החלה חשיבה מחודשת על תפקידם של המפעלים המוגנים בנושא הסיוע לאנשים בעלי מוגבלות.

המשך בעמוד 5

מוגנת. הייחודיות של הפרויקט מתבטאת בשילוב המיוחד שבין פיתוח מערכת איכות להפקת מוצרים איכותיים יותר לבין פיתוח מערכת איכות לטיפול באנשים בעלי מוגבלות.

המטרה המרכזית של התכנית היא, שאנשים בעלי מוגבלות ישיגו כלים מתאימים יותר להתמודדות עתידית עם תעסוקה בשוק החופשי או במסגרות תעסוקה נתמכת, ולניידות על פני רצף של שירותי תעסוקה.

המפעלים המוגנים הפכו לבעיה עבור אנשים בעלי מוגבלות העובדים בהם במשך שנים ארוכות, ללא אפשרות ממשית למוביליות תעסוקתית וחברתית, גם אם יש ביכולתם לעשות כן. באמצעות הכנסת תקני איכות אפשר לפתור בעיות אלו ולהביא להתאמה של

מערכת תקני האיכות, הידועה בשם ISO 9001 (International Standards Organization) היא מערכת תקנים הבאה לשפר את איכות הניהול. מערכת זו רלוונטית לגופים שונים, החל מחברות היי-טק, דרך ארגונים שונים וכלה בגופי ממשלה. בשנים האחרונות העבודה מול תקני האיכות הפכה להליך מקובל וחיוני, כאשר חברות ועסקים רבים אינם מוכנים לעבוד עם גופים שאינם עומדים בתקני האיכות.

בגוינט ישראל החליטו לקחת את הנושא צעד אחד קדימה ולפעול להכנסה ולהטמעה של מערכת תקני איכות (ISO) במפעלים מוגנים.

מדובר בפרויקט חדשני, אשר יאפשר שיפור מהותי באיכות העבודה מול אנשים בעלי מוגבלויות, המועסקים במסגרות של תעסוקה

קליטה בתעסוקה של עולי אתיופיה

תיעוד פעילות הגיוינט בנושא, משנת 1995 ועד היום

"פעילות גיוינט ישראל בקליטת עולי אתיופיה בתעסוקה" הוא מסמך ראשון בסדרה של חמישה מסמכים שיראו אור בחודשים הקרובים. "הסדרה מתעדת את העבודה החשובה שנעשתה בגיוינט בקליטת העולים מאתיופיה. בעתיד מתוכנן תיעוד של פעילויות הגיוינט בתחומים אחרים, עם קבוצות אחרות באוכלוסייה שהגיוינט פועל איתן ולמענן". כך כותב ארנון מנטבר, מנכ"ל גיוינט ישראל, בפתח חוברת אשר יצאה לאור לאחרונה.

מנטבר ממשיך וכותב: "שתי מטרות למסמך ולסדרה כולה: תיעוד פעילות הגיוינט בתחום שעל הפרק ובמקביל – הפצת הידע על נושאי הפעילות עצמם והלקחים שניתן להפיק מהם בשלבי הגיבוש הרעיוני והתכנון וכן בשלבי יישום, תוך התאמתם לפעילויות ארגוניות בעלות אופי דומה בעתיד".

החברת מציגה בפני הקורא את פעילותו של הגיוינט בתחום תעסוקת העולים מאתיופיה משנת 1985 ועד היום, תוך התייחסות לשינויים שחלו במבנה הארגון ובאופן פעולתו.

בין השנים 1985-1995 הושקעו מאמצים רבים בנושא קליטה בתעסוקה של עולי אתיופיה. לצד מאמצי הממשלה פעלו המגזר הוולונטרי ובכלל זה יהדות התפוצות והמגזר הפרטי ומילאו תפקיד חשוב במימוש מדיניות הקליטה של העולים. הגיוינט היה אחד הגופים המרכזיים בפעילות זו בכלל ובתחום התעסוקה בפרט. למעשה, פעילותו של הגיוינט בנושא נמשכת עד היום, תוך התאמה לצרכים המשתנים של החברה והמשק.

החברת היא חלק מ"החומש האתיופי", שכולל ארבעה נושאים נוספים

פרסום של מרכז אדווה (על פי עיבוד של נתוני הלמ"ס) מצביע על כך שבשנת 1999 מתוך 14,778 בני 25-54 כ-53% השתתפו בכוח העבודה. 71% מהגברים ו-38% מהנשים בקבוצת גיל זו משתייכים לכוח העבודה, לעומת 84% ו-68% בהתאמה בכלל החברה הישראלית.

בראייה מסכמת אפשר להצביע על מספר מגמות כלליות במדיניות הגיוינט בנושא הקליטה בתעסוקה של עולי אתיופיה, כפי מציינת חוה

אולמן, מתעדת הגיוינט שכתבה את החוברות. מאמצע שנות השמונים (של המאה הקודמת) ובמיוחד במחצית הראשונה של שנות התשעים: פעילות פרטנית ששמה דגש על ההשמה ובוצעה באמצעות רשת מרכזי תעסוקה והשמה שעבדו מתוך יצירת מגע בלתי-אמצעי ויום-יומי עם העולים.

החל משנת 1996 עבר הגיוינט למדיניות של פיתוח מודלים והשפעה מערכתית. במסגרת זו נקבע כי תינתן עדיפות עליונה להעברת האחריות לעדה ותשתנה המדיניות הדוגלת במתן שירותים ישירים לאוכלוסייה.

בשנים האחרונות (2001-2004) המגמה הייתה לראות במשפחה יחידה הוליסטית אחת. כתוצאה מגישה זו, עבר כובד המשקל לטיפול במשפחה בכל התחומים, כאשר התעסוקה היא אחד מתחומי הטיפול הכולל בעולים.

לאחרונה החל לפעול בגיוינט מיזם תעסוקה חדש, בשיתוף עם ממשלת ישראל, במסגרתו יופעלו פרויקטים שונים בתחום התעסוקה בקרב העולים, כולל בקרב יוצאי אתיופיה.

החברת מתבססת על מסמכי ארכיון הגיוינט, תיקי האגפים השונים, ראיונות עם מעצבי המדיניות ומקבלי ההחלטות ופעילים בשטח, שעוסקים בנושא. החברת היא חלק מ"החומש האתיופי" שכולל ארבעה נושאים נוספים הנוגעים לקליטת יהודי אתיופיה: חינוך, מנהיגות, בריאות וסיפורים אישיים של העוסקים במלאכה. ♦

תקני איכות גם למפעלים מוגנים

המשך מעמוד 4

הרעיון העומד בביסיס היוזמה החדשה הוא לבנות תכנית אישית לכל משתקם, אשר תאפשר לאדם להתקדם ברצף השירותים ולהגיע למסגרות נוספות של עבודה נתמכת ואף לשוק העבודה החופשי. כמו כן, תפתח מערכת התעסוקה המוגנת תכניות לרכישת כישורי חיים, כמו הערכת ערכו של כסף, שימוש נכון בכסף, יחסי עובד מעביד, שימוש בשירותים קהילתיים, ועוד. רכישת כלים אלה תעצים את תפקידו של המפעל המוגן, בכך שתאפשר לאנשים לרכוש כלים שיקלו על השתלבותם בעבודה נתמכת ואף בשוק החופשי. חשוב להדגיש, כי קיים צורך בשיתוף האנשים עצמם בתכנון המטרות והיעדים של התכנית.

המפעלים המוגנים מתקשים היום להתמודד עם התחרות הגוברת מצדם של קבלי עבודה מתחרים (לדוגמה, שירות בתי הסוהר). באמצעות הכנסת כלים מודרניים הנהוגים במגזרי תעשייה ומסחר, המתאימים לשנות האלפיים, אפשר יהיה להעמיד את המפעלים בתחרות מול אותם גורמים שלהם יש יתרונות יחסיים בתחומים שונים. באופן כזה ניתן ליצור תמריצים לעידוד פיתוח השירותים והתעסוקות שבמפעל המוגן, ואלה עשויים להביא להקמתם של מפעלים מתמחים.

הכנסת תקני איכות תאפשר קיומם של סטנדרטים כאלה ותקל על בניית אסטרטגיה משותפת של המפעלים המוגנים לשם ניצול יתרון הגודל והיתרונות היחסיים שניתן למצוא ולפתח במפעל המוגן. לסיכום, יש צורך בשמירת הרלוונטיות של המפעלים המוגנים לשוק העבודה על-ידי שיפור מתמיד של מערכת התעסוקה המוגנת.

בשלב זה מדובר בפרויקט ניסיוני בקרב אוכלוסייה של כ-4,000 איש ב-15 מסגרות לתעסוקה מוגנת ברחבי הארץ ובשלושה מרכזי שיקום לאנשים בעלי מוגבלות.

הפרויקט מתבצע בשיתוף פעולה עם אגף השיקום במשרד הרווחה, עם מכון התקנים הישראלי – בעיקר עם האגף לאיכות והסמכה, ועם מפעלים מוגנים הנמצאים באחריות "הקן למפעלי שיקום". ♦

עסקים קטנים – הזדמנות גדולה

עסק למכירת פסלי אמנות

פתיחתם של עסקים קטנים היא אחת מהאפשרויות המעטות הפתוחות בפני אוכלוסיות ייחודיות להשתלבות בשוק העבודה. מדובר בעיקר בנשים, אשר בשנים האחרונות נאלצות יותר ויותר למצוא תעסוקה כדי לסייע בפרנסת המשפחה. מעבר לכך, ההחמרה במצב האבטלה וגלי הפיטורין הגדולים של התקופה האחרונה, שפגעו יותר בנשים מאשר בגברים, הביאו לצורך רב יותר של נשים לחפש תעסוקה. ואכן, כניסת נשים לתחום של עסקים קטנים היא תופעה רווחת יותר ויותר בעת האחרונה. הנתונים מראים כי 4.9% מכלל הנשים השייכות לכוח העבודה הן עצמאיות בהשוואה ל-16.6% אצל הגברים. מאז שנת 2002 חל גידול של 50% במספר הנשים שהפכו לעצמאיות: מ-3.1% בשנת 2002 ל-4.7% בשנת 2004. כמו כן, הנתונים מראים, כי 38% מבין 20,000 הפונים למט"י בשנת 2004 היו נשים.

סך הנשים העובדות בישראל 4.5% הן עצמאיות ואילו בקרב החרדיות השיעור הוא 6.7%.

תחומי העיסוק העיקריים של נשים לפי המגזרים השונים

תחומי העיסוק של נשים חרדיות מגוונים וכוללים: ביגוד, מוצרי תינוקות, שזירת פרחים, ייצור תשמישי קדושה, ייצור פיאות, גרפיקה, פרסום משפחתונים, גנים, רפואה אלטרנטיבית.

בקרב נשים ערביות תחומי העיסוק הבולטים הם: ביגוד, מוצרי תינוקות, הנעלה, פרחים, כלי בית, משפחתונים וגני ילדים וכן שירותים כמו – ספרות, קוסמטיקה ומכוני כלות.

בקרב נשים דרוזיות תחומי העיסוק המרכזיים הם: פיתוח מיומנות אישית, הכשרה מקצועית כבסיס להקמת עסק והכשרה להקמת עסק קטן ולהפעלתו, למשל – ספרות, צילום, קוסמטיקה, תכשיטנות וקייטרינג.

בקרב נשים בדואיות תחומי העיסוק המרכזיים, כתוצאה מקורסים והכשרות שנעשו, הם בתחום הצילום וה-D.J. (חלק גדול מהנשים שסיימו את שני הקורסים האלה כבר עובדות במקצוע). עתה מתקיים קורס (שימשך כשנתיים) לשימוש בצמחי מרפא ובו משתתפות כעשרים נשים בדואיות מהדרום. ♦

מאפיינים בולטים: שמירה על דפוסי מסורת ומוסכמות חברתיות ודתיות; ניידות מוגבלת למרכזי תעסוקה; חוסר זמינות של מקומות עבודה בסביבה הקרובה; אי-הכרת התרבות התעסוקתית-עסקית; היעדר מיומנויות אישיות בתפקוד ובניהול קונפליקט בית-עבודה; היעדר התמחות לנשים והיעדר תמיכה מוסדית לנשים.

רגישותו של גוינט ישראל לאוכלוסיות אלו ולצורכיהן הייחודיים, הביאה לפיתוח תכניות הכשרה לפתיחת עסקים קטנים. התכנית זוכה לשיתוף פעולה מצד גורמים נוספים, אשר איפשרו את הרחבתה.

עלייה גדולה של יזמויות בקרב נשים ערביות וחרדיות

עלייה גדולה במיוחד בתחום הקמת עסקים פרטיים קטנים בולטת – החל ממחצית 2001 – בקרב נשים מהמגזר הערבי. זאת, כתוצאה מהחמרת מצב התעסוקה במגזר זה, בין היתר בשל סגירת הגבולות עם הרשות הפלשתינית וצמצום קשרי המסחר עם ישראל, כתוצאה מהאינתיפאדה.

באשר לנשים החרדיות, בהשוואה לכלל אוכלוסיית הנשים נמצא, כי בקרב נשים חרדיות ניכר שיעור גדול יותר של יזמות. מתוך

למכירה עבודות יד של נשים

המניע העיקרי להקמת עסק הוא הצורך לסייע בפרנסת המשפחה

כבר שנים שגוינט ישראל מטפח תחומי יזמות עבור נשים הממשייכות לאוכלוסיות ייחודיות. המדובר באוכלוסיות המתקשות במציאת תעסוקה הולמת ובהסתגלות לעולם העבודה: עולים חדשים יוצאי אתיופיה, ברית המועצות לשעבר, בוכרה, קווקז, אירן וארגנטינה וכן תושבים ותיקים – חרדים, ערבים, דרוזים ובדואים. לאוכלוסייה זו מספר

STRIVE – השתלבות צעירים בעבודה

– פיתוח פרויקטים נלווים – חונכויות, הכשרת מתנדבים וטיפוחם ומתן תמריצים למשתתפי התכנית.
- פיתוח תשתית קהילתית תומכת ומעצימה. התכנית תלווה במחקר הערכה. הגורמים השותפים לגויינט ישראל בהפעלת התכנית הם: משרד התמי"ת – האגף להכשרה מקצועית ופיתוח כוח אדם; משרד הרווחה – האגף לשירות קהילתי; שירות התעסוקה; משרד החינוך – השירות הלאומי; המוסד לביטוח לאומי – הקרן למפעלים מיוחדים; רשויות מקומיות ועמותות בשטח. הסדנה הראשונה, שבה ישתתפו כארבעים איש, צפויה להיפתח בנובמבר הקרוב והיא תיערך באתר הראשון שבו תופעל התכנית, בדרום תל-אביב. ♦

התכנית הוחלט לאמצה ולהתאימה לתנאים שבישראל.
התכנית מיועדת לאוכלוסייה בגילאי 22 עד 35, אנשים בעלי 11 שנות לימוד ומטה, אשר אינם משתתפים בכוח העבודה במשך תקופה של חצי שנה לפחות. אוכלוסייה זו בשעת משבר עלולה להוות פוטנציאל לקבלת הבטחת הכנסה, על אף שכיום אינה משתייכת למקבלי הבטחת הכנסה.
לצורך הפעלת התכנית יוקמו ברחבי הארץ מרכזים, אשר העובדים בהם יזכו להכשרה מיוחדת. המרכזים יעסקו במספר תחומים: – סדנה להכנה לעבודה, מתן שירותי השמה, ביצוע ליווי ומעקב ארוך טווח אחרי העובד, הכשרה מקצועית לאחר שלב ההשמה ותוך כדי עבודה לצורך יצירת אופק תעסוקתי.

סטרייב היא תכנית תעסוקתית משולבת, שמטרתה שילוב בעבודה ופיתוח אופק תעסוקתי לאוכלוסייה חסרת השכלה, שאינה שותפה בשוק העבודה. זוהי אחת התכניות החדשות הפועלות במסגרת תבי"ת – תנופה בתעסוקה.
המטרות העיקריות של התכנית הן: פיתוח יכולות אישיות הנדרשות להשתלבות בשוק העבודה ויצירת מוטיבציה גבוהה לעבודה. כל זאת, תוך מתן חיזוקים חיוביים מתמשכים, כדי לאפשר למסיימי התכנית להשתלב בצורה מיטבית ובאופן עצמאי בשוק העבודה.
התכנית החלה לפעול לפני כעשרים שנה בהארלם שבניו-יורק, על ידי עמותה מקומית, כפתרון קהילתי לבעיות של התושבים בהתמודדות עם האבטלה. לאחר בחינת

60% מהמשתתפות בתכנית "אשת חיל" עובדות

המודל לאוכלוסיות נוספות, תוך התאמה תרבותית.

ייחודה של התכנית בשילוב שבין עבודה פרטנית לקבוצתית ובקשר האישי שמתפתח בין הנשים ועם המעסיקים

על סמך הנתונים הקיימים ידוע כי:

- עד סוף שנת 2004 נרשמו לתכנית 2,740 נשים עולות מאתיופיה, מתוכן השתלבו במעגל העבודה 1,700 נשים, (כ-60%).
- במהלך 2004 פעלה התכנית ב-11 יישובים, בשנה זו הצטרפו 420 נשים לתכנית, בפעילות קבוצתית השתתפו 290 נשים, 230 נשים השתלבו בעבודה.
- בנוסף להישגים בתחום ההשמה, מתברר כי לתכנית השפעה על הקידום התעסוקתי, הכלכלי והחברתי של המשתתפות, על שיפור מערכות יחסים בתוך המשפחה, על שיפור התקשורת עם גורמי שירות שונים ועל שיפור השפה והתרחקות ממערכת הרווחה. בנוסף, ניכרת השפעה על המוטיבציה ועל הנכונות להשתלב בתכניות לימודי שפה השכלה והכשרה מקצועית.
- ייחודה של התכנית הוא בשילוב בין עבודה קבוצתית לפרטנית ובקשר האישי והקרוב שמתפתח בין הנשים ועם המעסיקים. אלה מאפשרים שילוב בעבודה לטווח ארוך, תוך מתן אפשרות לקידום אישי ולשרוג תעסוקתי. ♦

תשע שנים, במטרה לתת מענה הולם לשילובן של נשים עולות מאתיופיה בעולם העבודה.
התכנית מופעלת ברחבי הארץ, במימון משותף של הגויינט ומשרדי הקליטה והרווחה, ומיושמת בקרב נשים עולות מאתיופיה. מודל העבודה של התכנית מותאם גם לנשים עולות מקווקז, ובהן אמהות חד-הוריות רבות, וכן לגברים מובטלים מקרב עולי אתיופיה. לאחרונה, הוחל ביישום התכנית גם בקרב נשים מובטלות (שאינן עולות).
התכנית מבוססת על שלושה עקרונות מרכזיים:
• החיים מחוץ למעגל העבודה מסכנים את הפרט, המשפחה והקהילה בפיתוח תלות במערכות הרווחה הציבוריות, עובדה היכולה להנציח מצב של עוני.
• ההשתלבות בעבודה, בעיקר לאוכלוסיות במעבר או לאוכלוסיית המנוקות זמן רב ממעגל העבודה, מחייבת תהליך רב-שלבי וארוך-טווח אשר יאפשר בעתיד השתלבות לאורך זמן בשוק העבודה.
• התכנית רואה את האישה המשתתפת כחלק ממשפחה ומקהילה. העבודה מתבצעת בגישה משפחתית-מערכתית והשילוב בתעסוקה מהווה מנוף לפיתוח אישי ולשילוב חברתי.
על סמך הניסיון, אפשר לקבוע כי התכנית "אשת חיל" מהווה מודל עבודה תהליכי לשילוב בעולם העבודה. מתברר, כי נשים, עולות חדשות, אשר עברו תהליך השתלבות בעבודה, משפרות את תהליך השתלבותן בחברה הישראלית בכלל. הקמת מיוזם התעסוקה בגויינט תאפשר הרחבת

מי, אישה נשואה בת שלושים, הגיעה לארץ במבצע שלמה. באתיופיה לא עבדה מחוץ לבית, לא למדה וגם לא רכשה מקצוע.
כיום היא מתגוררת בקריית מלאכי, מאז עלייתה לארץ סבו חייה סביב המשפחה והיא יצאה מהבית רק למטרות סידורים שונים, קניות ואירועים משפחתיים.
באחד הימים, שכנה של מי, המשתתפת בפרויקט "אשת חיל", הציעה לה להצטרף אליה. מי הסכימה. היא רשמה את בנה הגדול למעון, את בנה הקטן השאירה אצל חמותה והתחילה להגיע פעם בשבוע למועדון "אשת חיל".
במועדון היא פגשה נשים, שאת חלקן הכירה מהשכונה או מקרבה משפחתית; עם נשים אחרות החלה לפתח יחסי ידידות.
בקבוצה היא למדה מושגים בסיסיים על העבודה בארץ, ושמעה מנשים שהשתלבו בעבודה על חוויותיהן.
לאחר שישה שבועות בקבוצה היא יצאה לסיור באחד המפעלים באזור. לאחריו, הציעה לה רכות התכנית לבדוק אפשרות של עבודה במפעל. מי קיבלה את ההצעה והתקבלה לעבודה.
היא החלה לעבוד בעבודות ניקיון. עם חלוף הזמן נחשפה לפעילותו של המפעל והכירה אנשים שעבדו על מחשבים. היא ביקשה לנסות. לאחר שנה קנתה מחשב לביתה ובסיוע המפעל עברה קורס מחשבים. כיום, מי ממוטיבציה לעבוד במפעל ולהשתתף בתכנית, ואף הצטרפה לקבוצת לומדי עברית במפעל.
תכנית "אשת חיל" פותחה על-ידי הגויינט לפני

תכנית לאנשי מקצוע נכים ושאינם נכים

עמית לעמית

המרכז לחיים עצמאיים בירושלים. משמאל: דניאלה ברפמן, מנהלת המרכז, מימין: מישל טלר, העוסקת בייעוץ

היחידה לנכויות בגוינט ישראל, בשיתוף עם ארגוני שטח (grass roots), המוסד לביטוח לאומי ומשרדים ממשלתיים, פיתחה מודל חדשני "עמית לעמית" – אנשי מקצוע עם נכויות העובדים בקרב קהילתם. המודל כולל 12 תכניות, המתקיימות ב-25 יישובים ברחבי הארץ, ובהן כ-350 אנשי מקצוע – ביניהם גם אנשים עם מגבלות – העובדים בשכר או מתנדבים בקרב קהילתם. מהתכניות נהנים כ-4,500 איש.

בין התכניות הפועלות נציין לדוגמה: סטודנטים עיוורים וכבדי ראייה מפעילים 20 תחנות מידע לאנשים עם קשיי ראייה; חוקרים בעלי נכויות עוסקים בחקר קהילתם; פרויקט של "קהילה תומכת" המוקם על-ידי חברי עמותת "קהילה נגישה" בחדרה; חברי ארגון "נכים עכשיו" הקימו בירושלים את המרכז לחיים עצמאיים (CIL), הראשון מסוגו בישראל; נשים עם מוגבלות הקימו פורום הפועל למען נשים עם מוגבלות; סטודנטים חירשים נותנים שיעורי העשרה בנושא זהות ובנושאים אחרים לתלמידים חירשים ומשתלבים כמורים במשרד החינוך; אנשים עם נכויות הוכשרו בקורסים לגישור ומתמחים בפתרון סכסוכים הקשורים לנכויות.

מה מאפשרת התכנית "עמית לעמית"?

- יצירת ידע ייחודי של נותני השירות הנובע מהכשרה מקצועית ומניסיון חיים. ציבור הלקוחות עם נכות חש שיש ערך מוסף לעובדה שנותן השירות הוא אדם עם מוגבלות בעצמו.
- שינוי עמדות של הנכים כלפי עצמם ושל החברה כלפיהם: החברה רגילה להתייחס לאדם הנכה כקורבן או כ"נכה על". היחשפות לאדם הנכה כאיש מקצוע, המפתח שירות ומתמודד עם קהילת הצרכנים הנכים והקהילה הרחבה, מחזקת את דימויו כאדם עם כוחות ויכולות מקצועיות ובין-אישיות.
- פיתוח נישות ייחודיות והזדמנויות חדשות לתעסוקה: לדוגמה, סטודנטים חירשים, המדריכים תלמידים חירשים בנושא זהות ובנושאים נוספים, נקלטו כמורים מן המניין במערכת החינוך, כתוצאה

וכבדי ראייה, המפעילים את תחנות המידע והאיתור הממוקמות בבתי-חולים, נמצאים במגע יום-יומי שוטף עם רופאי עיניים, שאמורים להפנות אליהם את הלקוחות. הם חייבים לעשות הפרדה בין תפיסתם את הרופא מנקודת המבט של הלקוח לזו של איש מקצוע – העמית.

• שינוי עמדות בקרב קהילה, שאינה רגילה לראות אנשים נכים כנותני שירותים: בפרויקט מסוים, שבו אחת המדריכות החירשות מונתה לתפקיד מנהלת, קשה היה למדריכים האחרים לקבל את העובדה שהממונה עליהם היא אישה חירשת.

• מציאת דרכים לשיתוף פעולה עם עמיתים ללא נכויות: כניסת אנשים עם נכויות לתפקידים טיפוליים עשויה לערער את הזהות המקצועית של אנשי מקצוע שאינם נכים, שכן לאנשי מקצוע נכים יש "ידע כפול". מצב זה מחייב את אנשי המקצוע הלא-נכים ליצור נישות ייחודיות של ידע ויכולת לפתח שפה של דיאלוג ושיתוף פעולה המאפשרים ללמוד האחד מרעהו.

• היעדר ניסיון ניהולי בהפעלת שירות: הדבר מצריך הכשרה ולמידה של מיומנויות חדשות.

נושאים אלה מהווים אתגר הן לקהילת הנכים והן לקהילת אנשי המקצוע שאינם נכים ומעודדים אותם לעבוד במשותף, כדי לפתח שירותים טובים יותר לקהילת הנכים. ♦

מהיחשפותם למערכת במסגרת הפרויקט.

• התאמת השירותים לצרכים של אנשים עם נכויות: אחת הטענות כלפי השירותים שמפותחים על-ידי אנשי מקצוע שאינם נכים, היא שהם אינם נותנים מענה אמיתי לצרכים של הנכים ומתייחסים בפטרונות אל לקוחותיהם. העובדה שנותן השירות הוא בעצמו נכה, מגבירה את האמון בו מצד הלקוחות הנכים.

• פיתוח כלי עבודה המותאמים לצרכים של אנשי מקצוע נכים, לרוב בהשקעה קטנה. למשל: טפסים שכתובים בגודל המותאם ליכולת הראייה.

שרית טוויזר, החברה במרכז לחיים עצמאיים בירושלים, אומרת: "הצטרפתי בשמחה לקורס ייעוץ עמיתים, וקבלתי בו כלים נכונים לעזור לחבריי. היום, למרות הנכות, או יותר נכון בזכותה, הגעתי לפסגה בחיי. אני מאושרת לעזור לאנשים עם מוגבלות כמוני, ולנסות להביא אותם אל המקום שבו אני נמצאת היום".

אתגרים לאנשי מקצוע עם נכויות ולאנשי מקצוע שאינם נכים

פיתוח השירותים במודל "עמית לעמית" מציב מספר אתגרים, ביניהם:

- חינוך אנשי מקצוע עם נכויות לתפוס את עצמם כבעלי יכולת השווה לעמיתיהם שאינם נכים: לדוגמה, אנשי מקצוע עיוורים

שליש מהעולים הצעירים חשים בודדים 12% מציינים: אין מי שיכול לעזור לנו בשעת מצוקה

אין אנשים שעל עזרתם יש באפשרותם לסמוך בעת מצוקה, לעומת 3% המבטאים תחושה זו בקרב צעירים ותיקים.

- 36% מהצעירים העולים מציינים, כי מידי פעם הם חשים בדידות בהשוואה ל-22% בקרב צעירים ותיקים המבטאים תחושה זו.

מאפיינים דמוגרפיים

- ותק ממוצע בארץ – 8 שנים.
- גיל חציוני – 25 שנה.
- השכלתם של העולים הצעירים גבוהה משמעותית מזו של הוותיקים (41% מבין הצעירים העולים סיימו מוסד להשכלה על-תיכונית או גבוהה בהשוואה ל-27% מקרב הצעירים הוותיקים).
- כ-25% מהעולים הצעירים מציינים, כי אינם שייכים לדת היהודית (מרביתם בקרב עולי 2001-1996).

- (30% גבוה בהשוואה לוותיקים (21%).
- ברשותם של 51% מהעולים הצעירים מכונת, לעומת 69% בקרב צעירים ותיקים.
- צעירים ותיקים מעסיקים עוזרת בית ו/או מטפלת, יוצאים לנופש בארץ ומשתמשים במחשב ובאינטרנט באופן משמעותי יותר מצעירים עולים. אין הבדל באשר לנסיעות ולטיולים בחו"ל.
- צעירים ותיקים מביעים שביעות רצון מחייהם (43% בהשוואה לעולים צעירים (18%). עם זאת, שתי האוכלוסיות אופטימיות במידה שווה באשר לשיפור מצבם בשנים הקרובות.

קשרים חברתיים

- צעירים עולים מתנדבים פחות (5%) מצעירים ותיקים (16%).
- 12% מבין הצעירים העולים מציינים, כי

ביום עיון מיוחד בנושא "השתלבות צעירים עולים בחברה הישראלית", שהתקיים בירושלים ואורגן על-ידי המשרדים לקליטת עלייה, הרווחה, החינוך, בינוי ושיכון, גיוינט ישראל ומסד קליטה, הובאו בפני המשתתפים נתונים מעניינים, אך גם מדאיגים. המדובר בממצאי סקר המשווה בין רמת הרווחה ותנאי חייהם של צעירים וצעירות עולים מברית המועצות לשעבר (בגילאים 20-29 שהגיעו לישראל בשנים 1990-2001) לבין צעירים ילידי הארץ בקבוצת גיל זו ועולים שהגיעו עד שנת 1989.

הנתונים מתבססים על ניתוח משני נוסף של הסקר החברתי שנערך על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2002, כפי שנעשה על-ידי פרופ' אלי לשם, מבית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית באוניברסיטה העברית, על-פי הזמנת גיוינט ישראל.

ממצאים נוספים שהוצגו בפני הבאים עסקו בהשתלבותם של צעירים עולים, בגילאי 22-30, בחברה הישראלית. הממצאים מבוססים על ניתוח משני של סקר כוח אדם של הלמ"ס לשנים 2002/3 והם הוצגו בידי מי שערכה אותם – יהודית קינג, ממכון מאירס-גיוינט-ברוקדייל.

להלן עיקרי ממצאי הסקר של פרופ' אלי לשם.

תעסוקה

- עולים צעירים עובדים יותר בתעשייה בהשוואה לצעירים ותיקים (28% עולים צעירים לעומת 10% ותיקים).
- יותר עולים צעירים מועסקים במקצועות 'הצווארון הכחול' לעומת ותיקים (27% בהשוואה ל-16%).
- שביעות הרצון מתעסוקה של ותיקים צעירים גבוהה משמעותית בהשוואה לזו של עולים צעירים (37% בהשוואה ל-18%).

הכנסה ורמת חיים

- הכנסה חיצונית של צעירים עולים לעומת ותיקים זהה למדי (4000-5000 ש"ח).
- 24% מהצעירים העולים, שהוריהם אינם גרים אתם, מסייעים להוריהם כספית.
- חלקם היחסי של העולים הגרים בפריפריה

סרי לנקה: הג'וינט מסייע גם לילדים נפגעי הצונאמי

כ-18.5 מיליון דולר אסף גיוינט ניו-יורק על מנת לסייע לנפגעי הצונאמי בהודו, סרי לנקה, אינדונזיה ותאילנד.

בסרי לנקה נוצר קשר עם ארגון sarvodaya – ארגון ההרווחה הגדול ביותר במדינה, הפועל ב-15,000 כפרים ומסייע לבני כל הלאומים.

במסגרת פעולות הסיוע עוסקים נציגי הגיוינט במתן ייעוץ בנושאי טראומה ומשברים בעיקר בקרב ילדים, נשים וקשישים. כמו כן, ניתן סיוע כספי לרכישת אמבולנסים, לבניית בתי ספר וגני ילדים ולקניית ציוד לילדים. בשיתוף עם הארגון ועם ממשלת ארה"ב וקרן בוש קלינטון מוכשרים כ-80 מגרשי משחקים באזורים שנפגעו.

בתמונה: גיודי עמית, אחראית על פעילות הגיוינט בסרי לנקה ובהודו, מחלקת תיקי בית ספר לילדים בסרי לנקה. ♦

שני מרכזים קהילתיים יהודיים נחנכו בברית המועצות לשעבר

המרכז היהודי בקישינייב

המרכז היהודי בקישינייב הוקם כחלק מהמאמצים של הגוינט להבטיח מרחב יהודי שיהווה מוקד לפעילות קהילתית במקום. במרכז פועלים מספר ארגונים יהודיים מרכזיים,

המרכז היהודי בקישינייב – הדמיה

תחת קורת גג אחת, המציעים פעולות קהילתיות יהודיות במגוון תחומים ולכל הגילאים.

חונכת המרכז מסמלת את עוצמתה של הקהילה ואת הפוטנציאל הגלום בהמשך התפתחותה. המרכז הוקם בסיוע הגוינט, ועידת התביעות, גיון וארווין גייקובס והפדרציה היהודית של טורונטו. בין הפדרציה לבין קהילת קישינייב מתפתחת שותפות מיוחדת המוקדשת לחיזוק חיי הקהילה במקום.

המרכז ממוקם בלב בירת מולדובה, במקום שבו שכן בית הכנסת ההיסטורי "למנריה", אחד מ-70 בתי הכנסת שפעלו באזור לפני מלחמת העולם השנייה.

על מנת לצקת תוכן לפעילויות במקום קדמה להקמה עבודת הכנה ממושכת, שבה נטלו חלק אנשי הגוינט, חברי הקהילה ואנשי מקצוע. במסגרת זו הוקם גם הארגון הקהילתי "קדם", אשר אחראי על פיתוח התכניות במרכז, תוך מעקב אחר צורכי הקהילה.

הארגונים המרכזיים שפועלים במקום הם: חסד יהודה; הלל; השירות היהודי המשפחתי; מרכז המחשבים של אורט; המרכז להכשרת אנשי מקצוע.

ארגונים רבים אחרים ומכונים חינוכיים יוכלו להשתמש בשירותים הקיימים במרכז החדש. ♦

הגוינט, קרן ויינברג, ועידת התביעות, קרן צירלס ולין שוסטרמן, הפדרציה היהודית בקליבלנד, יוגין ריביקוף וקרן ריצארד ורודה גולדמן.

כמו כן, נרתמו הפדרציות של פאלם ביץ' וקליבלנד לשותפות מיוחדת עם הגוינט והקהילה המקומית

לשם תכנון ופיתוח הבניין וחיי הקהילה היהודית בעיר.

הסיוע בהקמת בית הקהילה בא לידי ביטוי במימון ההקמה ובייעוץ מקצועי, שכלל ביקור של אנשי הפדרציות במקום וביקורים של אנשי הקהילה בארצות הברית.

ב"יסוד" יפעלו שישה גופים מרכזיים:

המרכז המשפחתי "עדיין לא";

ארגון הסטודנטים "הלל";

מרכז הרווחה של "חסד אברהם";

המכון ללימודי

בית הקהילה בסנט פטרסבורג – הדמיה

יהדות של סנט פטרסבורג; מכון וויליאם רוזנולד לעובדי קהילה ורווחה; אורט.

יחד עם ארגונים נוספים יופעלו במקום תכניות מגוונות לכל הגילאים, זאת בנוסף לאירועים מרכזיים שיערכו במקום.

ראוי לציין, כי הגוינט החל את פעילותו בקהילה בסנט פטרסבורג בשנת 1994, עם פתיחתו של "חסד אברהם", שהוא "חסד" הגדול ביותר בין אלה הפועלים ברחבי ברית המועצות לשעבר.

"חסד", הפועל במימון ועידת התביעות והפדרציות היהודיות בארצות-הברית, מספק כיום סיוע במזון ובתרופות לכ-34,000 יהודים קשישים, זאת בנוסף לארגון פעילות יהודית קהילתית נרחבת עבור כל אנשי הקהילה.

שני מרכזים קהילתיים גדולים, האחד בסנט פטרסבורג והשני בקישינייב, נחנכו בחודש ספטמבר האחרון בטקסים מרשימים. באירועים השתתפו חברי הקהילות המקומיות, שותפים מצפון אמריקה, וכן משלחת רבת דרג מהגוינט, שכללה מספר חברי הנהלה, וכן את נשיאת הגוינט העולמי, השופטת הלן הרל, ומנכ"ל הגוינט העולמי סטיב שויגר.

חונכת המרכזים היא ביטוי נוסף לחידוש החיים היהודיים בברית המועצות לשעבר, בשנים מאז החל השלטון הסובייטי להתפורר. הקמת המרכזים התאפשרה תודות לסיוע שניתן לקהילות היהודיות במקומות אלה על-ידי הגוינט, בשיתוף עם פדרציות יהודיות בצפון אמריקה, תורמים וקרנות פרטיות וכן ועידת התביעות.

חונכת הבניינים מהווה נדבך חשוב ונוסף במאמצי הגוינט לחדש ולחזק את חיי הקהילה בקרב יהודי האזור. מאמצים אלה הם חלק מרכזי בפעילות הגוינט באזור, הכוללת גם מתן שירותי רווחה ל-232,000 קשישים יהודיים הנחשבים כיהודים העניים ביותר בעולם. ב-15 השנים האחרונות הקים הגוינט ברחבי ברית המועצות לשעבר 198 מרכזי רווחה "חסד", 182 מרכזים קהילתיים יהודיים (JCC), 184 ספריות יהודיות ו-27 מרכזי "הלל" לסטודנטים.

בית הקהילה "יסוד" בסנט פטרסבורג

חונכתו של בית הקהילה "יסוד" בסנט פטרסבורג (השם ברוסית הוא ראשי תיבות של "בית הקהילה היהודית בסנט פטרסבורג") מהווה נקודת ציון חשובה בחידוש החיים היהודיים במקום. זהו הבניין היהודי הקהילתי הראשון שנבנה במקום מאז המהפכה הקומוניסטית ב-1917 והוא פותח פרק חדש בחיי היהודים. האות לחידוש החיים היהודיים במקום ניתן בסוף שנות השמונים (של המאה הקודמת), כאשר אנשי הקהילה החלו לחזור ולהיפגש בבתים פרטיים על מנת ללמוד בצוותא ולחגוג את החגים היהודיים.

תוך זמן קצר היה ברור כי על מנת לאפשר לקהילה, שמונה כ-100,000 יהודים, לחדש את החיים הקהילתיים יש צורך בבניין מרכזי שבו אפשר יהיה לעשות זאת.

למימוש הרעיון של הקמת הבניין חברו יחדיו

מתפעלים ומתרגשים באוקראינה

בתמונה: נוער "הלל" בחרקוב בקבלת פנים מוזיקלית לחברי הכנסת מישראל.

מנהל הגוינט במזרח אוקראינה וכן מנחם לפקיבקר ושירה גניש, הנציגים המקומיים של הגוינט. ♦

של 16 אלף יהודים שנטבחו בדבוביציקי יאר, בהשתתפות שגרירת ישראל באוקראינה הגבי נעמי בן-עמי. את המשלחת אירחו שאולי דריטר,

משלחת פרלמנטרית המשותפת לוועדת עלייה, קליטה ותפוצות וועדת החינוך של הכנסת ביקרה בפרייקטים שונים שמפעיל הגוינט בחרקוב ובדנייפופטרובסק שבאוקראינה. במשלחת השתתפו ראשי הוועדות: חברת הכנסת קולט אביטל; חבר הכנסת אברהם פורז; חבר הכנסת מיכאל נודלמן, יו"ר השדולה הפרלמנטרית ישראל אוקראינה ויהודית גדלי, מנהלת ועדת החינוך של הכנסת.

חברי הכנסת עמדו מקרוב על ההתעוררות המשמעותית שחלה בחיי הקהילה במקום, המתבטאת בחיים הפעילים המתנהלים שם ועל היקף הפעילות המתבצעת על-ידי ארגון הגוינט. בנוסף, נפגשה המשלחת עם נציגי הממשל המקומיים. הסיור החל בטקס מיוחד לזכרם

ג'וינט ישראל שותף בייעוץ ובהשמה למפונים

גוינט ישראל, באמצעות נציגי תכנית "מעברים", הוא אחד מארבעת הגופים השותפים בהפעלת המרכז ליעוץ ולהשמה למפוני חבל עזה והשומרון. במרכז, הפועל מאז חודש יוני באשקלון, שותפים גם שירות התעסוקה, הביטוח הלאומי ומטי"י.

המרכז מטפל בשתי אוכלוסיות: כאלה שעברו להתגורר בערים וכאלה שעברו להתגורר ביישובים כפריים.

הטיפול באוכלוסייה אשר עברה לגור ביישובים כפריים נעשה, בין היתר, על-ידי אנשי פרויקט "מעברים". מדובר בתכנית שהוקמה לפני כשמונה שנים על-ידי שלוש מועצות אזוריות בדרום הארץ, בשיתוף גוינט ישראל, החברה למתנ"סים ומשרדי ממשלה. התכנית מיועדת לתת מענה לבעיות תעסוקה של חברי קיבוצים ומושבים בעידן ההפרטה. הניסיון שנצבר במהלך השנים משמש עתה את המרכז בניסיון למצוא למפונים מקומות עבודה חדשים.

המרכז אגר עד כה מלאי של כ-900 משרות בעבור המפונים ויש לו גם תקציבים המיועדים להכשרה או להשמה מקצועית. כמו כן, המרכז מספק ייעוץ כלכלי ועסקי לעצמאים. מנהל המרכז, אבי דואן, אומר כי שיתוף הפעולה בין כל הגופים הפועלים במרכז מאפשר לו לתת לפונים את הסיוע הטוב והיעיל ביותר. ♦

"הקורס שינה את חיי..."

סוציו-דמוגרפיים נמוכים, אשר נמצאים במצב של חוסר משאבים וסף הזדמנויות מוגבל ביותר. הלימודים בקורס מקנים לצעירים אלה מקצוע יוקרתי ומבוקש, שיוציא אותם ממעגל המצוקה ויגרום להם להיות מודל לחיקוי עבור צעירים אחרים.

קבוצת הלימודים – 15 צעירים וצעירות – נבחרה לאחר תהליך מיון קפדני. הלימודים התקיימו במתנ"ס נאות הרצל, בחדר המחשבים אשר נתרם על ידי עמותת "תפוח".

התכנית כוללת חלק התנדבותי קהילתי, בהיקף של שישים שעות לפחות. זאת, מתוך כוונה ליצור זיקה בין התלמידים לשכונה ולקהילה שבה הם חיים, לחזק את הדימוי העצמי שלהם ואת תחושת היכולת האישית למעורבות בקהילה ולהשפעה של שינוי הסביבה וקידומה.

במסגרת ההתנדבות הצעירים עוסקים במשימות קהילתיות שונות, כמו: חונכות לילדים צעירים, תמיכה בתפעול מחשבים במתנ"ס ובבתים פרטיים, הדרכה במועדוניות בשכונות, ועוד.

חלק מהצעירים שסיימו את לימודיהם כבר נרשמו ללימודים מתקדמים במכללות ובאוניברסיטאות. אחרים מצאו מקומות עבודה בתחום המקצועי החדש שרכשו.

כוונת היוזמים להרחיב את התכנית, תוך יצירת שיתופי פעולה עם תב"ת – מיום התעסוקה של גוינט ישראל וממשלת ישראל ועם חברת "סיסקו" ולהפעילה בעוד עשר ערים בארץ, כאשר השאיפה לקיים שני קורסים בכל עיר. ♦

המשך מעמוד ראשון
לא הצלחתי לממשם ואף לא ידעתי על קיומם. למה כוונתי? למשל ליכולת שלי להתנדב למען אחרים. במסגרת הלימודים בקורס, כל אחד מהלומדים חייב להתנדב בתחום מסוים. אני בחרתי ללמד ילדים בעלי קשיי למידה, שאין להוריהם אפשרות לממן להם לימודים פרטיים. יכולת הנתונה חיזקה גם אותי ולא רק את הילדים. הנתונה גרמה לי לאהוב יותר את הזולת ולהתייחס בכבוד לכל אדם.

אני מודה על האמון שלו וזכינו מצד כל אותם גורמים שיזמו את התכנית ופתחו בפני, כמו בפני רבים אחרים, הזדמנות להתקדם בחיים. לעולם לא אשכח את נדיבותכם ותרומתכם תלווה אותי כל חיי".
עד כאן דבריה של אתי, שנראה שאין צורך להכביר עליהם מילים.

אתי היא אחת מתוך 15 משתתפים שסיימו לא מכבר את אחת מתכניות הדגל של עמ"ן – עיר מתנדבת נוער. התכנית פועלת בנתניה, בשיתוף עם חברת סיסקו סיסטמס, עמותת "תפוח" ומתנ"ס נאות הרצל בעיר.

המדובר בתכנית הכשרה מיוחדת ויוקרתית, הכוללת 240 שעות (כשנה) ומסמיכה את בוגריה למקצועות המחשב: טכנאי חומרה, טכנאי רשתות מקומיות וכן כיצד לעצב, לבנות ולתחזק רשתות תקשורת ומידע מקומיות ועולמיות בסביבת לימוד מקוונת.

משתתפי התכנית הם צעירים, תושבי השכונות נאות הרצל ורמת ידן, שכונות בעלות מאפיינים

הגירה, מגדר ויעדי המילניום

התופעה של הגירת עבודה בקרב נשים על המשפחות הנותרות במדינת המוצא; פגיעות של נשים בתהליכי הגירה והמאבק למיגור; אלימות; סחר בנשים; משברים משפחתיים; מקומן של נשים בתפוצות בהקשר לפיתוח במדינות המוצא.

הכנס יכלול הרצאות, קבוצות דיון וסיורים מקצועיים. ביום האחרון יסיירו המשתתפות בירושלים ויפגשו עם נשיא המדינה. טקס הנעילה יתקיים בבניין הגוינט.

עם ארגון ההגירה הבינלאומי IOM, משרד החוץ/משה"ב ומרכז ההדרכה הבינלאומי ע"ש גולדה מאיר.

הכנס ימשך ארבעה ימים ויעסוק בקשר שבין הגירה ומיגדר בהקשר לפיתוח. בין הנושאים שיועלו לדיון: הזדמנויות בצד חסמים המאפיינים הגירה של נשים בפתח המילניום; אתגרים הניצבים נוכח תופעות של שוליות חברתית הקשורות להגירה: הזדמנויות אישיות ומקצועיות לנשים בתהליך הגירה; העצמת נשים בתהליכי הגירה ואינטגרציה; השפעת

למעלה מחמישים מנהיגות מרחבי העולם, ביניהן כשלושים שרות, חברות פרלמנט ונציגות בכירות של ארגונים בינלאומיים, ישתתפו בסוף החודש בכנס בינלאומי על הגירה ונשים.

הנשים מגיעות מכל רחבי העולם, בין היתר ממצרים, אוזבקיסטן, אנגולה, אריתריאה, טנזניה, אוגנדה, מרבית מדינות אירופה, דרום אמריקה, אסיה, ארצות הברית והמזרח התיכון.

הגוינט, והמרכז הישראלי להגירה בינלאומית וקליטה CIMI-JDC, שותפים בארגון הכנס יחד

מנכ"ל ג'וינט ישראל נבחר על-ידי "דה מרקר" כאחד מעשרת המשפיעים בתחום הרווחה

הירחון הכלכלי של עיתון הארץ "דה מרקר" נהוג מידי שנה לפרסם את רשימת 100 האנשים המשפיעים ביותר בישראל בתחום הכלכלה. השנה, לראשונה, החליט הירחון להוסיף לרשימה זו עוד שתי קבוצות: עשרת הישראלים שהשפיעו בעולם ועשרת "המשפיעים לטובה", עליהם נאמר כי "הם לא צברו הון, לא קידמו רפורמות כלכליות, לא ניהלו חברות ענק, אבל קידמו את התחום הכי חשוב והכי לא פופולרי בישראל – התחום החברתי".

בין עשרת האנשים הללו נכלל גם ארנון מנטבר, בזכות תפקידו כמנכ"ל ג'וינט ישראל, המעורב כיום בהרצתם של כאלף פרויקטים חברתיים חינוכיים, הממנפים כמאה מיליון דולר בשנה.

משתתפי תכנית "אופק לבגרות" משדרות גולשים עם גל פרידמן

צילום: לימור אדרי

כחלק מיוזמה של הגוינט, במסגרתה מאמן גל מזה חצי שנה קבוצות של "נוער בסיכון" במרכז הארץ. הפעילות, המשלבת מסעות רכיבה באופניים לצד גלישה בים, הניבה כבר תוצאות חיוביות מרשימות. המשתתפים לא רק שרכשו מיומנויות אישיות חדשות (ברכיבה ובגלישה), אלא שיפרו את השתתפותם בבתי הספר, את הישגיהם הלימודיים ואת התנהגותם הכללית.

גל, שמוערץ על-ידי נערים אלה, חולק עימם את תפיסת חייו ואמונתו כי בזכות רצון והתמדה כל אחד מבני הנוער יכול להגיע להישגים ניכרים.

במסגרת פעילותו למען ילדים בסיכון, ביוזמת הגוינט, הפך המדליסט האולימפי גל פרידמן למורה בקורס גלישה בגלשן של נערים ונערות משדרות המשתתפים בתכנית "אופק לבגרות". זוהי תכנית של הגוינט בשותפות עם משרד החינוך ומשרד הקליטה, המאפשרת לנוער שרובו ככולו עולים מאתיופיה, קווקז ומדינות חבר העמים להשלים תעודת בגרות מלאה.

הפעילות, שהתקיימה במרינה באשדוד, הייתה חלק מהפעילות של ג'וינט ישראל לטובת תושבי שדרות. פעילותו זו של גל פרידמן מתבצעת, כאמור,

א'רת הג'וינט בישראל

עורכת: מיכל כהן

מו"ל: אלישבע בראון-לפידות, דוברת גוינט ישראל

סייעה בהכנה: פנינה נחמיאס

גבעת גוינט, ת"ד 3489, ירושלים 91034

טל': 02-6557190, פקס: 02-5635290

דואר אלקטרוני: elishevab@jdc.org.il

עיצוב והפקה: תכלת 02-6243442